

Přílohy

Příloha A: Tabulka cílů funkční nezávislosti

Zdroj: FALTÝNKOVÁ, Z. Jak na to doma. Praha: Česká asociace paraplegiků-CZEPA UNIFY ČR, 2011, s. 31

Tabulka cílů funkční nezávislosti

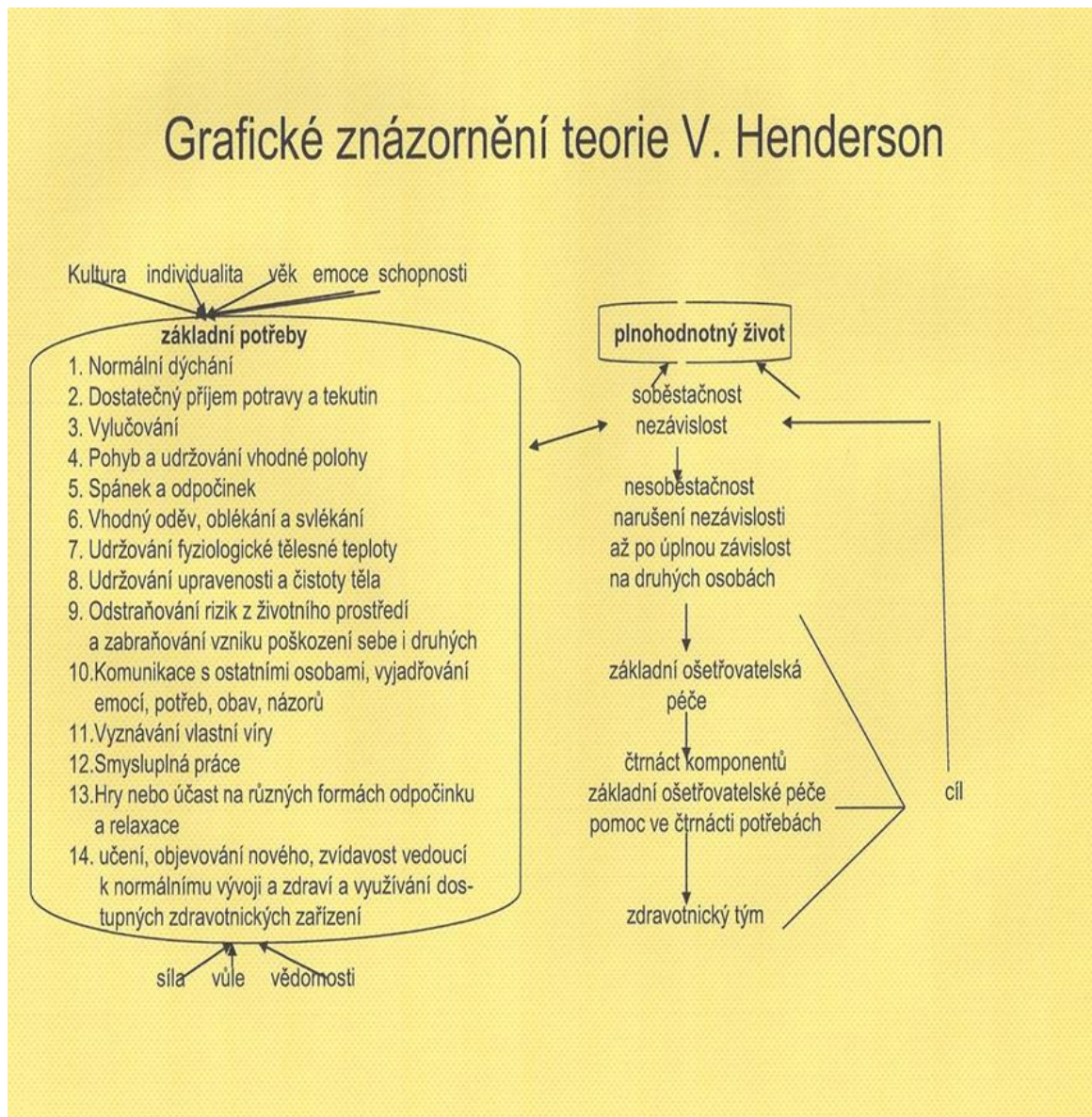
	osobní hygiena	oblékání	každodenní činnosti	komunikace	mobilita	mobilita na lůžku	přesuny	chůze
C1 – C3	plná asistence	plná asistence	plná asistence	elektronickou pomůckou či hlasem ovládaný PC a systém kontroly okolí	elektrický vozík ovládaný hlavou/ústy přes vzduchovou ústní tyčku; na mechanickém vozíku plná asistence	plná asistence	zvedák	není schopen
C4	plná asistence	plná asistence	plná asistence	elektronickou pomůckou, hlasem či ústní tyčkou ovládaný PC a systém kontroly okolí	elektrický vozík ovládaný bradou, na mechanickém vozíku plná asistence	plná asistence	zvedák	není schopen
C5	schopen vyčistit si zuby, holení s pomůckou, učeše se	dopomáhá s oblékáním horní poloviny	připravené jídlo jí s pomůckou	pomůcka na PC, systém kontroly okolí; schopen psát s ortézou a s pomůckou	elektrický vozík ovládaný rukou, mechanický vozík ovládá pouze na hladkém povrchu (v bytě)	dopomáhá při otáčení, asistent pomůže v oporách a zapohování	zvedák, asistent pomůže při přesunu přes skluznou desku	není schopen
C6	nezávislý s pomůckami v upraveném prostředí	částečně až převážně nezávislý	převážně nezávislý, některá jídla potřebuje nakrájet, s pomůckami je schopen připravit občerstvení a nápoj	schopen psát s pomůckou s určitým typem tužky	nezávislý na lehkém aktivním vozíku na hladkém povrchu (v interiéru i exteriéru), elektrický vozík využívá v exteriéru	může být nezávislý, ale většinou potřebuje asistenci při posazování	může být nezávislý, ale většinou potřebuje asistenci či užívá skluznou desku	není schopen
C7	nezávislý	nezávislý	nezávislý, ale potřebuje úpravy	nezávislý	nezávislý v interiéru i v exteriéru	nezávislý	nezávislý	není schopen
C8 - Th1	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	není schopen
Th 1 – Th 10	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	chůze s nataženými koleny, pevná ortéza na kolena a kotník, bradla
Th 10 – L2	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	ortézy s kloubem a podporou kotníků, berle
L3 – L5	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nezávislý	nemusí užívat vozík	nezávislý	nelze aplikovat	ortéza na kotník, berle, hůl

Příloha B: Příslušenství pro pacienty s intermitentní katetrizací

Zdroj: Coloplast. (2011). Coloplast. SpeediCath: Všechno, co potřebujete vědět o čisté intermitentní katetrizaci, 17.

Grafické znázornění teorie V. Henderson

Příloha D: Žádost o zpracování osobních údajů – výpis ze zdravotnické dokumentace

Pan X. Y.

v Praze dne

Věc: Žádost o zpracování osobních údajů – výpis ze zdravotnické dokumentace

Vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou, zda bych mohla použít data z Vaší zdravotnické dokumentace a obsah našeho rozhovoru ke zpracování kazuistiky mé bakalářské práce s názvem: „Intermitentní katetrizace močového měchýře u paraplegiků.“ Tyto údaje by byly zcela anonymní.

V případě Vašeho souhlasu, prosím o Váš podpis na dolní části tohoto dokumentu.

Děkuji za pochopení a spolupráci

Jiřina Šímová

Studentka 1. LF - 3. ročník všeobecná sestra, kombinovaná forma

Datum:

Místo:

Podpis:

Příloha E: Struktura rozhovoru

1 Výživa a metabolismus

1. Myslíte si, že vaše strava je vyvážená? (máte v potravě dostatek bílkovin, vitamínů, minerálu, ovoce, zeleniny?)
2. Máte nějaké oblíbené jídlo?
3. Kolikrát denně jíte? (máte i noční „nálety“ na ledničku?)
4. Sníte vždy celou porci nebo jíte po částech? (např. sním půlku porce, za půl hodiny dojím).
5. Jaké množství tekutin cca denně vypijete? A co máte / pijete nejraději?
6. Preferujete určitý druh jídla (kuchyně)?
7. Užíváte nějaké náhradní výživové látky nebo vitamínové preparáty?
8. Jakou máte kůži? (suchá, mastná, citlivá...)
9. Máte nějaké kožní defekty? Poranění? Hojí se Vám rány dobře nebo dlouhodobě?
10. Jaký je Váš stav vlasů, nehtů?
11. Máte vlastní chrup?
12. Kolik vážíte? Kolik měříte?

Vnímání zdravotního stavu, aktivity k udržení zdraví

1. Jak vnímáte svůj zdravotní stav a životní pohodu?
2. Jakým způsobem pečujete o své zdraví?
3. Jaký je Váš momentální zdravotní stav?
4. Jaký je Váš vztah k současným aktivitám (práci) a jaké máte plány do budoucna?
5. Uvědomujete si rizika spojená se svým zdravotním stavem a životním stylem?
6. Myslíte si, že pečujete o své zdraví dostatečně?
7. Dodržujete aktivity, které podporují Vaše tělesné a duševní zdraví?
8. Dodržujete lékařská a ošetrovatelská doporučení a následnou péči v případě nemoci?

2 Vylučování

1. Trpíte zácpou?
2. Používáte obvyklého postupu při vyprazdňování nebo užíváte projímadla?
3. Máte potíže nebo poruchu při vyprazdňování?

4. Máte nějaké problémy s materiálem cévek (kvalitou) nebo desinfekcí? Jakou?
5. Jaké cévky preferujete?
6. Máte nějaké problémy s autokatetrizací – např. technické?
7. Jak zvládáte psychicky samocévkování ? (např. frustrace...)
8. Nebolí vás něco během autokatetrizace?
9. Míváte záněty močových cest? A jak často?
10. Máte dostatek cévek na měsíc, a když ne, jak řešíte tento problém?
11. Váš největší problém u cévkování? (hygiena, zázemí...)
12. Jak podle Vás ovlivnilo cévkování kvalitu Vašeho života?
13. Jaký největší problém pociťujete, když jste mimo domov a musíte se cévkovat?
14. Jak pociťujete Vy sám Vaší volbu samocévkování a jak to přijala Vaše rodina? Máte pocit, že Vás dostatečně podporuje?
15. Jak dlouho se samocévkujete (kolik let)?
16. Co bylo impulsem k samocévkování?

3 Spánek, odpočinek

1. Kolik hodin běžně denně spíte?
2. Spíte tvrdě nebo se v noci probouzíte? Pokud ano, proč?
3. Máte po spánku pocit odpočinku?
4. Spíte i přes den? Máte nějaké rituály před spaním? (otevření okna, četba knihy, poslech hudby...)
5. Jak vnímáte svojí individuální kvantitu a kvalitu spánku a odpočinku?
6. Užíváte nějaké léky na spaní, pokud ano, jaké?

Aktivita, cvičení

1. Jak si udržujete tělesnou kondici? (cvičení nebo jiné aktivity ve volném čase a při relaxaci).
2. Zvládáte snadno základní denní životní aktivity? (sebepéče, soběstačnost, aktivity, které vyžadují vynaložení energie a úsilí jako je hygiena, vaření, nakupování, stravování, práce, udržování domácnost aj.).
3. Brání Vám nějaký faktor v provozování aktivit? (např. dušnost, angina pectoris, neuromuskulární poruchy, svalové křeče při námaze, onemocnění srdčnými nebo plicními chorobami atd.)

Vnímání, poznávání

1. Nosíte brýle? (na dálku, nablízko, používáte kontaktní čočky?)
2. Trpíte bolestmi? (eventuálně jak je bolest tlumena)
3. Učíte se rád novým věcem?

4 Sebekoncepce, sebeúcta

1. Jaký máte názor na sebe? Jak se vnímáte ve svých schopnostech, zálibách, talentu, v oblasti tělesné, citové, poznávací, v celkovém vzhledu?

Plnění rolí, mezilidské vztahy

1. Jak vnímáte svoji životní roli a z toho vyplývajících závazky a odpovědnost?
2. Jak moc Vám narušila Vaše nemoc soulad nebo vztahy v rodině, zaměstnání?

Sexualita, reprodukční schopnost

1. Máte v sexuálním životě pocit uspokojení nebo neuspokojení?

Stres, zátěžové situace, jejich zvládnání, tolerance

1. Jakým způsobem zvládáte stres?
2. Máte podporu v rodině? Jakým způsobem Vás podporují?
3. Zvládáte snadno běžné situace?

5 Víra, přesvědčení, životní hodnoty

1. Jak vnímáte svoje životní hodnoty, cíle?
2. Máte nějaké přesvědčení?
3. Jakou víru vyznáváte?
4. Ovlivňuje Vás víra (nebo něco jiného) ve Vašem rozhodování?

Edukační proces u pacienta s intermitentní katetrizací

Jiřina Šímová

3. roč. BVSS kombi studium

2015/2016

1

Metody a formy edukace

- Mluvené slovo
- Tištěné materiály- brožura, leták
- Audiovizuální prostředek –DVD
- Webové stránky
- Samotný nácvik intermitentní katetrizace

Forma

- Individuální - rozhovor, výklad, konzultace, instruktáž, samotný nácvik
- Kontakt s manželkou
- Získat důvěru u pacienta
- Respektovat při vyprazdňování soukromí nemocného

2

Posouzení pacienta

- Muž - 59 let
- Ženatý
- Žije v menším městě 30 km od Prahy
- Vyučený - kuchař, pokrývač
- Invalidní důchodce - vozíčkář, paraplegik po úraze
- Bývalý kuřák
- Spolupracující, ale občas depresivní
- Volný čas - četba, přátelé, příroda
sport - handbike

3

Posouzení manželky

- Věk: 60 let
- Žije ve společné domácnosti s manželem
- Vzdělání: středoškolské, sanitárka v nemocnici
- Spolupracující, velká psychická podpora pro invalidního manžela

4

Posouzení pacienta

- Pacient po úrazu páteře, lehce depresivní, vyrovnává se postupně se ztrátou hybnosti DK
- Aktivně projevuje snahu o rehabilitaci a začlenění do normálního života
- Z důvodu častých infekcí močových cest by se rád naučil intermitentní katetrizaci, aby se rychleji začlenil do normálního života
- Kvůli pohybovému hendikepu si přeje při edukaci a nácviku přítomnost manželky
- Spolupráce s manželkou je vítána

5

Úvodní rozhovor s pacientem

- Provádí ošetřující urolog a urologická sestra s kvalifikací pro intermitentní katetrizaci
- Pacient byl upozorněn na rizikové faktory, které zhoršují jeho zdravotní stav
 - dosavadní permanentní katetr (časté infekty)
 - paraplegie (špatná až nulová citlivost v dolní části těla)
- Pacient chápe výhody intermitentní katetrizace , je odhodlán se podrobit léčebnému režimu
- Pacient je komunikativní a spolupracující

6

Stanovení edukačního plánu

Edukační diagnóza :

- Pacient je hospitalizován na urologické klinice
- Pacient nezná metodu provádění intermitentní katetrizace
- Pacient neumí správně provádět hygienu rukou
- Pacient si není vědom komplikací intermitentní katetrizace

7

Základní cíle edukace

- Pacient ví proč a kdy se bude cévkovat (4-6 denně)
- Pacient zná všechny techniky cévkování, dokonale ovládá techniku intermitentní katetrizace a hygienu rukou
- Pacient má katétry a ví, kde je sežene, zná kontakty na firmu
- Zná možné komplikace a jejich řešení
- Má dostatečný prostor pro otázky

8

Obsah edukace

- Stručné vysvětlení anatomie dolních močových cest
- Vysvětlení podstaty hygieny rukou
- Vysvětlení techniky intermitentní katetrizace s nácvikem
- Vysvětlení důležitosti správného provedení a dodržování hygieny při katetrizaci
- Vysvětlení komplikací a jejich prevenci řešení

9

Plán realizace edukace:

- Pacient je hospitalizován na urologické klinice a za šest dní má být propuštěn do domácího prostředí
- Je naplánováno, že se mu bude věnovat každý druhý den zdravotní sestra specializována na techniku intermitentní katetrizace

10

1. Setkání

- Získat důvěru u pacienta
- Stručné vysvětlení anatomii dolních močových cest
- Seznámení s pomůckami ke katetrizaci a vysvětlení provedení u audiovizuálního materiálu
- Seznámení s tištěnými materiály
- Shrnutí - kontrolní otázky

Zápis do dokumentace: Pacient porozuměl sděleným informacím, kladl doplňující otázky, obává se selhání při dalším setkání samotného nácviku. Dostal k prostudování tištěný materiál.

11

2. Setkání

- Respektovat při vyprazdňování soukromí nemocného
- Vysvětlit důležitost hygieny
- Samotný nácvik intermitentní katetrizace
- Seznámení se s pomocnými pomůckami při nácviku
- Seznámení se s případnými komplikacemi
- Získání materiálu pro domácí nácvik

Zápis do dokumentace: Pacient porozuměl sděleným informacím, kladl doplňující otázky, dokonale ovládá techniku intermitentní katetrizace. Zná možné komplikace a jejich řešení.

12

3. Setkání

- Kontrola správně provedené intermitentní katetrizace
- Získání informací ohledně objednání a kontakty na firmy v blízkosti bydliště
- Prostor pro možné doplňující otázky
- Zhodnocení výsledku - motivační pochvala pacienta i v případě, že se dopustil drobných chyb, pokračování v nastaveném procesu, kontrola při další návštěvě

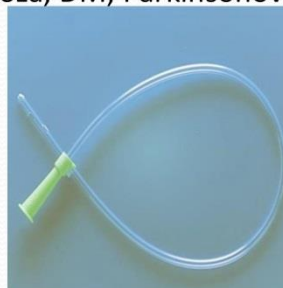
Zápis do dokumentace: Pacient ví proč a kdy se bude cévkovat. Dokonale ovládá techniku intermitentní katetrizace. Pacient má katétry a ví, kde je sežene, zná kontakty na dodavatele katétrů. Zná možné komplikace a jejich řešení.

13

INTERMITENTNÍ KATETRIZACE = AUTOKATETRIZACE

Indikace:

- Osoby s poraněním míchy – autonehody
- Neurologické poruchy např. roztroušená skleróza, DM, Parkinsonova choroba
- Různé formy dysfunkce močového měchýře
- Vrozené vývojové vady
- U mužů - častá příčina hyperplazie prostaty
- Po porodu
- Po anestézii
- Vrozené deformity typu rozštěpu páteře
- Léčba léky s negativními účinky na funkci močového měchýře
- Zácpa

14

JEDNODUCHÁ METODA

- Zpočátku nutnost zaškolení
- Bezbolestná metoda
- Použití na veřejných WC, v koupelnách atd.
- Otázka několika minut - obvykle 3-4 minuty

- Pacient edukován a zaškolen v technice během pobytu na specializovaných spinálních jednotkách, rehabilitačních ústavech nebo specializovaných urodynamických poradnách
- Provádí katetrizaci 4-6krát denně, aby cévkovaná množství nepřesáhlo 400-500 ml moče
- Poučen lékařem, sestrou

15

Použití katétru – ŽENA

- **Umyjte si ruce** mýdlem a vodou
- **Osobní hygiena** – oddělte stydké pysky a omyjte ústí močové trubice mýdlem a vodou. Umývejte seshora dolů směrem k análnímu otvoru, nikdy nahoru, protože bakterie z análního otvoru mohou způsobit cystitidu. Za normálních podmínek bude stačit jedno omytí denně, i když močíte 3-6krát za den.
- **Připravte** si katétr podle návodu k použití.
- **Najděte** pomocí prstů ústí močové trubice a jemně vsuňte katétr. Pokud byste katétr omylem zavedla do pochvy, vyhoďte jej a zkuste to znovu s novým katétre.
- **Jakmile začne proudit moč**, není potřeba zavádět katétr hlouběji. Počkejte až moč přestane téct. Aby se močový měchýř plně vyprázdnil trošku se pohněte a srovnejte. Po ustání proudu moči, povytáhněte katétr, ujistěte, že je vyprázdněna zbývající moč
- **Pomalou vytáhněte katétr.** Katétr po použití zlikvidujte do domácího odpadu. Nevhazujte do toalety
- **Umyjte si ruce** mýdlem a vodou

16

Menstruace a cévkování

- Velmi pečlivá hygiena genitálu, hygiena rukou
- Někdy problém při zavedení tampónu - před cévkováním vyndat a pak zavést nový

17

NÁCVIK KATETRIZACE U MUŽŮ:

Pohodlí klienta

vsedě, ve stoje – měchýř se chová jako nálevka – lepší vyprázdnění

Umytí rukou mýdlem a vodou, důraz na špičku za nehty

- Katetrizaci je nutno provádět pravidelně
- Moč odtéká samovolně - po odtečení se katétr vyndá
- Katétrů jsou v různých velikostech a typech
- Příprava katétru dle návodu k použití

Osobní hygiena:

Stáhnout předkožku dozadu a omýt žalud vodou, při běžných podmínkách stačí jedno omytí denně i při 3-6krát močení za den

Zavedení:

- Penis přidržovat směrem k břichu, netisknout příliš kolem močové trubice
- Pro jistotu, že moč nezačne téct dřív než budete připraveni ohnout špičku katétru

18

- Zasadit katétr do močové trubice, dokud nezačne téct moč
- Konec katétru namířit do toalety nebo nádoby na moč
- Při proudění moči, nezavádět katétr hlouběji a vyčkat až moč přestane téct
- Prevence infekce močového traktu - když je měchýř kompletně vyprázdněn - lehce zatřást pánví
- Při ustanutí proudu moče povytáhnout katétr pro ujištění, že je vyprázdněna zbývající moč

Vyjmutí katétru

- Přidržení penisu směrem k břichu a vytáhnutí katétru
- Při vytažování posledního centimetru katétru ohnout konec pro zajištění odtoku moče správným směrem případně otvor uzavřít prstem – zabránění toku moče
- Katétr se po použití likviduje do domácího odpadu, nesplachuje se do toalety
- Umytí si rukou mýdlem a vodou

19

VÝHODY CÉVKOVÁNÍ:

- Nejbezpečnější metoda vyprazdňování při poruchách evakuace močového měchýře
- Snižuje riziko infekcí močových cest, zúženin trubice a selhání ledvin
- Zlepšuje kvalitu života pacienta, možný návrat k běžným aktivitám

20

Komplikace INTERMITENTNÍ KATETRIZACE

- Uroinfekce (o polovinu nižší než při PMK a EPI)
- Poranění močové trubice
- Vzácně - zúžení močové trubice

21

CESTOVÁNÍ:

- Mít vše potřebné pro cévkování s sebou
- Malá taštička s dostatečným množstvím katétrů na celý den
- Cestování do ciziny - od lékaře zprávu o cévkování, že máte katétr u sebe
- vyhnout se problémům na celnici
- Vlhké ubrousky
- Papírové kapesníky
- Odpadkové sáčky na použité katétr

22

HYGIENA

- Intimní partie mýt 1krát denně
- Není nutné si čistit intimní partie po každé katetrizaci, pokud v oblasti není krev, výtok nebo stolice
- Před každou katetrizací nutnost mytí rukou - minimalizuje se přenos infekce
- Pokud si nejsme při cestování jisti čistotou místní vody, očistíme se jednorázovými ubrousky určenými speciálně pro intimní partie

23

Péče o katétry:

- Uložení naplocho v původním obale
- Nevystavovat teplu ani slunečnímu záření
- Při cestování - možnost katétru stočit do klubka a uložit do zavazadla,
- katétr má tvarovou paměť, po uvolnění se vrátí do původního tvaru

Při poškození obalu se nesmí katétr použít

Na obalu je napsáno datum expirace - po prošlé expiraci katétry nepoužívat

Denní spotřeba cca 6- 7 ks, měsíčně přibližně 200 ks - při dodržení a hlídání pitného režimu

Při běžném životě nestačí množství cévek hrazených zdravotní pojišťovnou

24

Příjem tekutin:

- Doporučuje se omezit příjem tekutin po osmnácté hodině kvůli klidnějšímu spánku
- Pít s mírou nápoje s obsahem kofeinu - káva, čaj, perlivé nápoje např. Coca-Cola, alkohol - potřeba častějšího močení
- 2-2,5 l tekutin

Zvýšená spotřeba katétrů

- Teplé počasí - zvýšené pocení - více tekutin
- Při sportu
- Zvýšení fyzické aktivity, zátěže
- Při infekci
- Při horečce

25

Speciální potřeby

- Močové sběrné sáčky
- Zrcátko pro ženy, umožňující snáze lokalizovat vstupní místo pro zavedení katétru
- Držák na prádlo "pantler" – přichycení spodního prádla nebo kalhot během katetrizace
- Držák na katétr - usnadnění držení katétru u klienta se zhoršenou motorikou

26

Kde katétrý dostanu ?

- Katétrý pŕedepisuje pŕed propuštĕnĕm na poukaz zdravotnĕ sestra nebo urolog
- V lĕkařskĕm zařĕzenĕ zĭskĕnĕ kontaktu na spĕdovĕho urologa v mĭstĕ bydlištĕ a prodejnu zdravotnickĕch pomůcek
- V prodejnĕch je mořnost si katétrý objednat, vyzvednout ĭi nechat doruĭit zĕsilkovou sluřbou ař domů
- O způsobu doruĕenĕ katĕtrů porada se zdravotnĕ sestrou ĭi lĕkařem

